

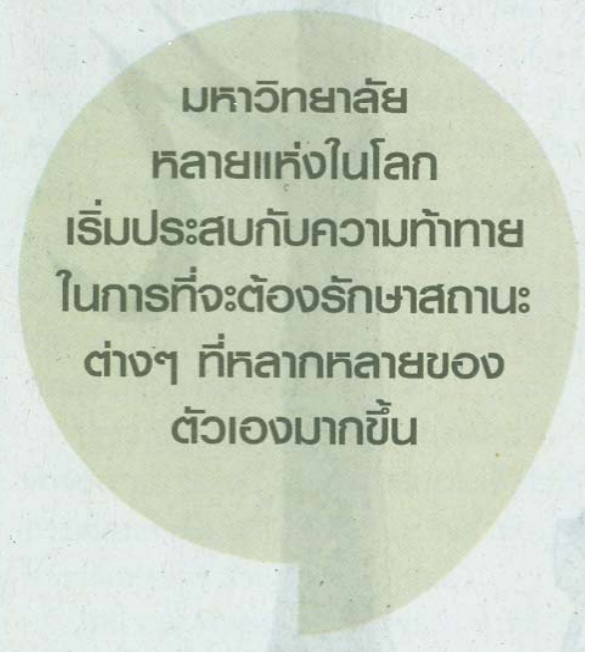
เมื่อพูดถึงปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาประเทศ แน่แน่นอนว่าทุกฝ่ายต่างลงความเห็นไปที่ “การพัฒนาทุนมนุษย์” รวมไปถึงการส่งเสริม “ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Life Long Learning Framework) ทั้งนี้ “การศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัย” (Higher Education) เป็นหนึ่งในขั้นตอนที่สำคัญ โดยมหาวิทยาลัยมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างองค์ความรู้และความชำนาญเฉพาะสาขาเพื่อสร้างความพร้อมแก่บัณฑิตที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน

นอกจากงานด้านการเรียนการสอนแล้ว มหาวิทยาลัยยังมีบทบาทในการเป็นผู้บุกเบิกงานวิชาการใหม่ๆ รวมไปถึงการให้บริการทางวิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (ในประเทศไทยจะเพิ่มบทบาทการทำหน้าที่ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้าไปด้วย) โดยสิ่งจำเป็นที่มหาวิทยาลัยจำต้องมีก็คือ การกำกับดูแลที่ดี (Good Governance) จากสภามหาวิทยาลัย เพื่อให้มหาวิทยาลัยยังคงเป็นองค์กรที่สามารถบรรลุเป้าประสงค์ข้างต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิทยาลัยนานาชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (International College of NIDA) ได้จัดงานสัมมนา เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม ที่ผ่านมา โดยได้รับเกียรติจาก **Professor Pier Paolo Pasqualoni** จาก University of Innsbruck และศาสตราจารย์รับเชิญของวิทยาลัย ได้มาบรรยายเรื่อง University Governance in Europe โดยจากการบรรยายได้ระบุว่า การกำกับนโยบายของมหาวิทยาลัย (University Governance) ต่างจากการบริหารมหาวิทยาลัย (University Management) และมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศทั่วโลก ทั้งนี้การกำกับนโยบายของมหาวิทยาลัยจะเกี่ยวข้อง

กับระบบการตัดสินใจที่เกิดขึ้นภายในมหาวิทยาลัยและทำเพื่อมหาวิทยาลัย รวมไปถึงการควบคุมอันทำให้มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรที่เชื่อถือได้และตรวจสอบได้

การกำกับดูแลต้องเกี่ยวข้องกับกฎระเบียบของรัฐ เช่น คำสั่งของรัฐบาลจากมติคณะรัฐมนตรี การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับมหาวิทยาลัยจากบุคคลภายนอก รวมไปถึง

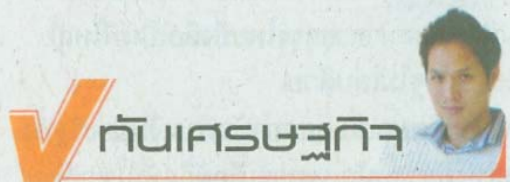
ถึงการกำกับดูแลหน่วยงานและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยที่มีส่วนจากการตัดสินใจในสภามหาวิทยาลัย ดังนั้น สภามหาวิทยาลัยจึงเปรียบเสมือนกับจุดรวมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในมหาวิทยาลัยที่มาทำงานร่วมกันในด้านต่างๆ ได้แก่ การแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งผู้บริหารมหาวิทยาลัย การรับนักศึกษาและกำหนดกฎระเบียบ การดูแลหลักสูตรการเรียนการสอน การกำหนดมาตรฐานทางวิชาการและรับรองวิทยฐานะ ทั้งนี้การกำกับดูแลมหาวิทยาลัยจะแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัยนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็น มหาวิทยาลัยวิจัย (Research University) มหาวิทยาลัยสอน (Teaching

University) วิทยาลัยชุมชน (Community University) หรือวิทยาลัยอาชีวะ

สิ่งหนึ่งที่ Professor Pier Paqualoni ได้เน้นมากในกรณีของมหาวิทยาลัยในยุโรปก็คือ การเป็นมหาวิทยาลัยที่ออกนอกระบบ (Autonomous University) โดยมหาวิทยาลัยดังกล่าวจะมีข้อดีในเรื่องของความคล่องตัวในการบริหารงาน สามารถกำหนดคำตอบแทนตามความต้องการได้ รวมทั้งการบริหารงานที่ไม่จำเป็นต้องอิงกับกฎเกณฑ์ระเบียบทางราชการ ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการทั่วไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่ข้อเสียของการออกนอกระบบก็สามารถเกิดขึ้นได้จากปัญหาการบริหารการเงิน หรือการประเมินผลงานที่ไม่รอบคอบ

งานศึกษาจำนวนมากในประเทศยุโรปยังคงสนับสนุนการที่มหาวิทยาลัยจะออกนอกระบบ โดยพบว่าการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อผลผลิตที่เพิ่มขึ้นของมหาวิทยาลัยเอง โดยเฉพาะงานวิจัย เนื่องจากมหาวิทยาลัยที่ออกนอกระบบจะมีแนวโน้มที่จะสามารถจัดสรรงบประมาณและกำกับดูแลการใช้งบประมาณด้านการวิจัยที่มีประสิทธิผลกว่า

อย่างไรก็ดี ต้องยอมรับว่าบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัย/วิทยาลัยจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปจากแต่ก่อน ที่จากเดิมคือการรักษาคุณภาพด้านการเรียนการสอนและการวิจัยของตน มหาวิทยาลัยหลายแห่งในโลกเริ่มประสบความท้าทายในการที่จะต้องรักษาสถานะต่างๆ ที่หลากหลายของตัวเองมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการพยายามยกระดับแข่งขันกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในโลก (Maintain International or World-Class Profile) การรักษาบทบาทของตัวเองในระดับประเทศหรือภูมิภาค (National or Regional Relevance) การพยายามรักษาระดับคุณภาพของงานวิจัยและการแสวงหาเงินทุนวิจัย (Research Fund) ใหม่ๆ รวมไปถึง

กับเศรษฐกิจ
ปิรียะ พลปิรุฬห์
คณะพัฒนาการเศรษฐกิจและวิทยาลัยนานาชาติ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
www.econ.nida.ac.th; piriya@nida.ac.th

การเพิ่มระดับของเงินรายได้จากค่าเล่าเรียน (Maintain Tuition Fee) ที่จะเป็นช่องทางสำคัญในการหล่อเลี้ยงมหาวิทยาลัย

ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยจำนวนมากทั่วโลกเริ่มประสบปัญหาในการสามารถรักษาคุณภาพในทุกๆ ด้านพร้อมกัน อาจารย์อันเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดในรั้วมหาวิทยาลัยเอง ก็จำเป็นต้องรักษาคุณภาพที่เป็นเลิศทั้งในด้านการสอน การทำวิจัย และการบริการวิชาการ รวมไปถึงยังจำเป็นต้องช่วยเหลืองานอื่นๆ ที่ทั้งจำเป็นและไม่จำเป็นในมหาวิทยาลัย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้มหาวิทยาลัยเริ่มประสบปัญหาหาค้นมาเป็นอาจารย์ไม่ได้ หรือคนที่มีคุณภาพเริ่มไม่ยอมมาเป็นอาจารย์

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตัวเองให้ทันตามภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ยกตัวอย่างเช่นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีทางด้านอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันที่ส่งผลทำให้การเรียนการสอนในห้องเรียนเริ่มมีความสำคัญลดลง นักศึกษาสามารถค้นคว้าได้เองจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ภายนอกมหาวิทยาลัย รวมไปถึงการที่มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องผลิตทักษะในด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตนอกเหนือจากทักษะทางด้านวิชาการทั่วไป เช่น ทักษะในการใช้ชีวิต ทักษะในการปรับตัว ทักษะทางด้านภาษา เป็นต้น

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความท้าทายต่อการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน ■